

2. Database, Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
3. The 2018 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2016-2070). European Commission. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2018-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2016-2070_en
4. Gautier P.A., Svarer M., Teulings C.N. 2010. Marriage and the city: Search friction and sorting of singles. *Journal of Urban Economics* 67, 206-218. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0094119009000618>
5. Rodriguez V., Fernandez-Mayoralas G., Rojo-Pérez F. 2004. International Retirement Migration: Retired Europeans Living on the Costa Del Sol, Spain, *Population Review*, 43(1): 1-36. URL: https://www.researchgate.net/publication/236770613_International_Retirement_Migration_Retired_Europeans_Living_on_the_Costa_Del_Sol_Spain
6. Most EU capital regions had fairly young populations. Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20221013-1#:~:text=Most%20EU%20capital%20regions%20had%20fairly%20young%20populations%20%2D%20Products%20Eurostat%20News,-Back%20Most%20EU&text=In%202021%2C%20the%20EU%20median,up%20from%2043.9%20in%202020>

МІГРАЦІЙНА КРИЗА ЯК НАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Пасічник Єлизавета Сергіївна,

студентка 2 курсу;

науковий керівник:

Моторин Руслан Миколайович,

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри статистики та економетрії;

Державний торговельно-економічний університет

Повномасштабна війна між росією та Україною започаткувалася внаслідок нападу росії на Україну 24 лютого 2022 року та викликала незрівнянні наслідки, а саме масову міграцію населення України та появу мільйонів вимушених мігрантів, переселенців, біженців, емігрантів і шукачів притулку. Це стало винятковим явищем, що не повторювалося раніше в українському суспільстві з часів Другої світової війни.

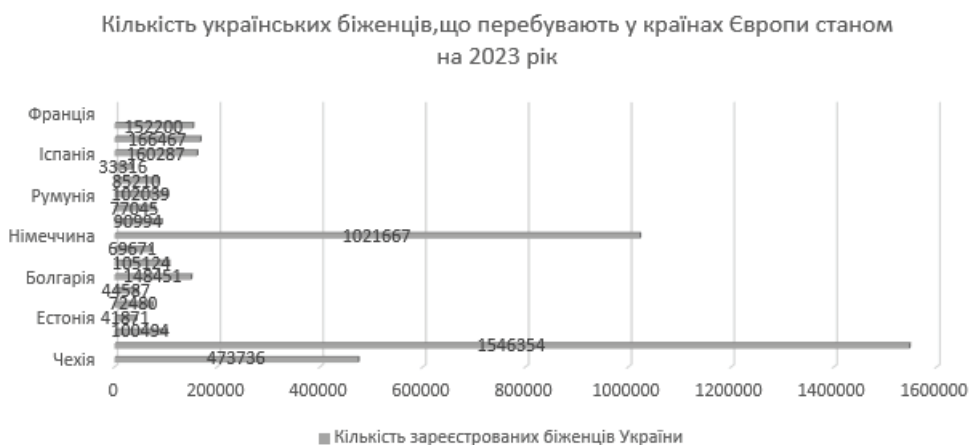
Звіт "Глобальні тенденції у сфері вимушеного переміщення 2022" вказує на те, що протягом попереднього року 5,7 мільйона осіб залишили територію України. Ця цифра представляє надзвичайно високий рівень виїжджаючих за кордон осіб, що є найбільшою зафіксованою цифрою з 1945 року.

Згідно з даними, датованими 10 липня 2022 року, серед 500 громадян України було зафіксовано, що 285 осіб (57%) проявляють зацікавленість у питаннях, пов'язаних з легальним перебуванням у новій країні, можливістю

отримання допомоги та іншими аспектами. Інша частина, а саме 215 осіб (43%), виявила зацікавленість у доступності мовних курсів, шкіл, дитячих садків та можливостях знайти роботу. Зауважено, що в порівнянні з початком травня, коли ці питання цікавили відповідно 385 осіб (77%) проти 315 осіб (23%), відбулися зміни у пропорціях зацікавленості в цих темах.

На підставі даних від Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (UNHCR), до 3 січня 2023 року статус тимчасового захисту отримали наближено 4,9 мільйонів українських біженців у країнах Європи. Ця кількість становить приблизно 1% від загального

населення країн Європейського союзу. Польща, Німеччина та Чехія прийняли найбільшу кількість українців, які шукали тимчасовий захист.

Що відбувається в ЄС?

У серпні 2022 року 27 країн-членів Європейського союзу прийняли значну кількість переселенців, що виявилось надзвичайно великим, навіть у порівнянні з періодом сирійської кризи 2015-2016 років, за інформацією The Washington Post. Однак багатьом евакуйованим людям довелося неперервно мігрувати з одного місця до іншого, стикаючись з труднощами у пошуку роботи. Матері з малими дітьми зазнають особливих труднощів у проходженні співбесід та отриманні можливостей для навчання мовам. Проблема загострилася через нерівномірний розподіл людей у країнах Європейського союзу, що нагадує ситуацію під час міграційної кризи 2015-2016 років.

У деяких країнах Європи спостерігається, за словами редактора європейського відділу The Telegraph, Джеймса Кріспа, "надзвичайно напружена ситуація". Наприклад, Польща, де перебуває понад 1,4 мільйона українців, знаходиться в епіцентрі цієї кризи. Незважаючи на значну підтримку України у цій країні, криза має негативний вплив на вартість життя та економіку.

У Німеччині проблема з пошуком житла для біженців визнається однією з найактуальніших. За інформацією DW, процес інтеграції також включає у себе забезпечення доступу до освіти та медичних послуг. У Великій Британії лідери місцевих рад попереджають про ризик бездомності серед українських переселенців, які прибули до країни за програмою "Житло для України". Завершення першого етапу цієї програми може викликати труднощі у пошуку

житла для багатьох з них. Місцеві влади також зобов'язані надати допомогу з повторним розміщенням українців, які вже проявили зацікавленість у прийомі.

Ірландський уряд акцентував на підготовці до прибуття значної кількості українців і запланував виділити 2,5 мільярда євро на їхнє утримання. Проте обвинувачення уряду у недостатній підготовці до прибуття переселенців є необґрунтованим, оскільки влада заздалегідь розробила плани щодо розміщення українських переселенців, забезпечивши достатню кількість житла та інших необхідних ресурсів для їхньої адаптації у новій країні.

"В ЄС тривалий час дискутували щодо розподілу біженців з урахуванням справедливості", – зауважує DW. Порівнюючи кількість українських біженців, яких прийняли Польща та Німеччина, зі статусом тимчасового захисту в Європі, виникає суттєва різниця. На даний момент Польща та Німеччина прийняли понад мільйон українців, у той час як Франція, яка є другою за чисельністю населення та ВВП країною ЄС, прийняла трохи більше 100 тисяч. Проте, згідно з Управлінням Верховного Комісара ООН у справах біженців (UNHCR), статус тимчасового притулку у країнах Європи до 3 січня 2023 року отримали близько 4,9 мільйонів українських біженців. Ця кількість становить приблизно 1% від загального населення країн Європейського союзу.

Чи збираються біженці з України повертатися після закінчення війни?

Опитування, проведене Соціологічною службою Центру Разумкова, показує, що лише 79,2% з українських біженців планують повернутися на рідну землю після завершення конфлікту, тоді як 10,9% не мають наміру це робити. Дослідження відбувалося на пунктах пропуску в Закарпатській області протягом 15 березня - 1 квітня 2022 року та охопило 101 респондента віком від 16 років, які перетинали кордон пішки або автомобільним транспортом.

За результатами опитування, 89,1% вірять у перемогу України у війні, при цьому лише 1% вважають програшною ситуацію, а решта мають вагання у відповіді. Цікаво, що серед біженців 83,2% - жінки. З них 63,4% виїжджають разом із дітьми, а лише 12,9% подорожують самотійно. Ця тенденція має потенційно серйозний демографічний вплив на Україну, особливо через можливість жінок-емігранток одружуватися за кордоном та не повертатися.

За даними дослідження, 36,6% біженців у віці 30-39 років залишають країну, 25,7% - 40-49 років, 18,8% - 16-29 років, тоді як лише 10,9% - старше 60 років, а 7,9% - у віці 50-59 років. Більшість з них походить з Києва та Харківської області (по 18,8%), трохи менше з Київської (11,9%), Донецької (7,9%), Запорізької (6,9%), Миколаївської, Одеської, Херсонської (по 5%) областей. Не було виїзду з Волинської, Львівської, Хмельницької, Івано-Франківської, Чернівецької та Тернопільської областей.

Більшість біженців (55,4%) повідомили, що виїжджали з місця, де тривали бойові дії, 12,9% - з області конфлікту, 9,9% - з населеного пункту, що не був безпечним через обстріли або бомбардування, 13,9% - з віддаленого від конфлікту місця, і лише 7,9% заявили, що не було бойових дій ні у їхньому населеному пункті, ні поруч.

Поряд з цим, 26,7% біженців отримували допомогу від державних органів, 53,5% - від волонтерів, 8,9% - від релігійних установ, 6,9% - від підприємств (включаючи місце роботи), 40,6% - від родичів і друзів, 44,6% - від незнайомих громадян, а лише 20,8% не отримали жодної допомоги.

За статистикою опитаних, 63,4% вказали, що мовою спілкування вдома для них є російська (тоді як лише 30,7% - українська), проте лише 21,8% назвали російську рідною мовою (українську - 65,3%; 4% назвали іншу мову).

Наслідки для економіки

Зрозуміло, що кількість людей, які залишили свою роботу в Україні, має серйозний вплив на економіку країни та на бізнес-середовище. Умови війни породжують нестабільність, яка впливає як на громадян, так і на підприємства. Втрата робочих місць і виїзд людей зі своїх місць проживання має значний вплив на внутрішнє споживання та, відповідно, на обсяги виробництва товарів і послуг.

За прогнозами Світового Банку, приватне споживання до кінця цього року може зменшитися майже наполовину (-50%) у порівнянні з попереднім роком. Ці обставини, враховуючи проблеми експорту українських товарів, негативно впливають на інвестиційний клімат. Рівень прямих іноземних інвестицій в Україну зараз дорівнює нулю відсотків. Податкові надходження до державного бюджету зменшуються, тоді як витрати на додаткові соціальні виплати зростають. Наприклад, виплати для тимчасово переміщених осіб перевищують 14 мільярдів гривень щомісяця. В умовах війни та міграційної кризи практично неможливо передбачити співвідношення податкових надходжень до ВВП на найближчий рік-два.

Способи подолання негативних економічних наслідків міграційної кризи

Одним з методів подолання негативних наслідків міграційної кризи є забезпечення стабільності внутрішньої ситуації та економічного зростання країни. Це можливо шляхом розв'язання проблем, які є пріоритетними для місцевого населення, таких як житло, доступ до води, продовольство, електроенергія, опалення та паливо. Держава відіграє ключову роль у сприянні розвитку економіки та створенні сприятливого середовища для бізнесу, що сприятиме появі нових робочих місць та підвищенню прибутку населення.

Крім цього, належна увага повинна бути приділена розвитку освіти та науки для впровадження новітніх технологій та підвищення кваліфікації населення. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку та залученню інвестицій.

Також необхідно вирішувати проблему безробіття та забезпечувати справедливу оплату праці, що сприятиме зменшенню економічних розбіжностей.

По-перше, однією з основних складових підтримки держави є міжнародна допомога, яку здійснюють наші міжнародні партнери. Однак важливо, щоб уряд гарантував ефективний розподіл цих коштів і використовував їх для стабілізації економічних процесів та поліпшення бізнес-середовища. Для досягнення цієї мети необхідно впроваджувати обґрунтовану тарифну політику та усувати регуляторні бар'єри для підприємств, що отримують міжнародну допомогу.

На жаль, минулим часом були випадки, коли міжнародна допомога не досягала кінцевих отримувачів через неефективне управління коштами з боку уряду. Наприклад, багато коштів, виділених Європейським Інвестиційним Банком та іншими донорськими організаціями, не були ефективно використані. Забезпечення ефективного використання міжнародної допомоги допоможе покращити показники приватного споживання та збільшити обсяги виробництва товарів та послуг у короткі терміни. Тому важливо вирішити ці проблеми та забезпечити ефективний розподіл міжнародної допомоги.

По-друге, уряд має забезпечити розподіл державного замовлення відповідно до антикорупційних стратегій країни, збалансовано та ефективно. Це сприятиме покращенню економічної ситуації в умовах конфлікту та стане ключовим фактором у відновленні економіки після припинення бойових дій.

По-третє, активізація функціонування структурних підрозділів Державного резерву є надзвичайно важливою для уникнення можливих випадків корупції та належного використання бюджетних коштів у відповідності з встановленими правилами. Тому необхідно, щоб держава здійснювала постійний контроль за функціонуванням цього агентства.

По-четверте, з метою сприяння подальшому розвитку економічного співробітництва з іншими країнами-партнерами, необхідно активізувати діалоговий процес. Це включає виявлення нових перспективних напрямків у торгівлі та вирішення питань, пов'язаних з тарифними обмеженнями, що ускладнюють імпорт необхідних товарів. Для забезпечення ефективності впровадження заходів, необхідно створити систему моніторингу та оцінки результатів цих заходів.

Зважаючи на обмеження можливостей експорту та руйнування традиційних логістичних ланцюгів, надзвичайно важливо уникати порушень авторських прав. Такі випадки мають вагому значимість як для малих і середніх підприємств, так і для великих корпорацій. У зв'язку зі статусом України як країни-кандидата до Європейського Союзу, важливо поєднати зусилля з іншими країнами-членами ЄС для захисту прав громадян України. Це включає захист від дискримінації та надання соціального захисту, особливо для тих, хто був вимушений покинути країну через конфлікт. Також важливо, щоб Україна

зосередила увагу на внутрішніх економічних проблемах, щоб зменшити міграцію громадян і підготувати умови для їхнього повернення у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Вимушена міграція в умовах російсько-української війни та її негативні наслідки для генофонду України. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=9149>
2. Українські мігранти підіймають економіку Європи. Що буде з Україною без них? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/10/695807/>
3. Міграційна криза – масштаб, економічні наслідки і шляхи подолання. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/08/2/7361562/>

АНАЛІЗ ПЛИВУ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ НА РИНОК ПРАЦІ У НІМЕЧЧИНІ

Свідлер Марія Михайлівна,

студентка 2 курсу

факультету міжнародної торгівлі та права;

науковий керівник:

Моторин Руслан Миколайович,

доктор економічних наук,

професор кафедри статистики та економетрії;

Державний торговельно-економічний університет

Міграція українських біженців в Німеччину, викликана російським вторгненням в Україну, що суттєво впливає на ринок праці країни. З лютого 2022 року, коли почалася війна, і до липня того ж року, в Німеччину прибуло понад 1 мільйон українців, що шукали притулку та можливості для нового життя [1].

На даний момент у Німеччині перебуває близько 196 600 працюючих громадян України, з яких 154 600 знаходяться в зайнятому стані, сплачуючи соціальні внески. Решта, тобто 42 000 осіб, працюють на малооплачуваних посадах або в неповний робочий день [2].

Серед біженців працездатного віку 85% мали оплачувану роботу до переїзду в Німеччину (жінки і чоловіки в рівній пропорції). Професійна кваліфікація і навички, набуті за кордоном, є важливою передумовою для інтеграції на німецькому ринку праці. Однак через фундаментальні відмінності в системах освіти, формальний рівень професійної кваліфікації дозволяє зробити лише обмежені висновки про фактичний рівень кваліфікації.

В таблиці 1 представлені професійний статус і структура зайнятості українських біженців до і після переїзду до Німеччини.

Аналіз даних таблиці 1 доводить, що з інтеграцією в німецький ринок праці професійний статус українських біженців дещо змінився порівняно з тими, хто